

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

На основу члана 18. став 1. тачка 3) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС), члана 16. став 10. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС”, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009 и 36/2010) и решења гувернера Народне банке Србије Г. бр. 925 од 11. фебруара 2015. године, поступајући по захтеву Центра за заштиту корисника банкарских услуга „ЦХФ СРБИЈА“, Београд, Цара Лазара 5А, за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, доносим:

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ захтев Центра за заштиту корисника банкарских услуга „ЦХФ СРБИЈА“, Београд, Цара Лазара 5А, за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја од 6. априла 2017. године, којим је тражено достављање копија оверених образаца КЗ-2, КЗ-3А, КЗ-3Б, КЗ-5, КЗ-7 и Извештаја о реализацији евидентираних кредитних послова, свих финансијских кредитних послова и субординираних кредитних послова са иностранством које су Војвођанска банка а.д. Нови Сад, EFG Eurobank, Raiffeisen banka, Erste banka, UniCredit banka и Banca Intesa, регистровале код Народне банке Србије у периоду од 2005-2009. године.

Образложење

Именовани подносилац (Тражилац) је, на основу члана 15. став 1. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја (Закон), дана 6. априла 2017. године, поднео захтев за приступ информацијама од јавног значаја, којим је од Народне банке Србије тражио да му се доставе копије оверених образаца КЗ-2 (Пријава кредитног задужења), КЗ-3А (План коришћења по кредитном задужењу), КЗ-3Б (Реализација коришћења, план и реализација отплате по кредитном задужењу), КЗ-5 (Пријаву кредитног задужења), КЗ-7 (Спецификацију уз пријаву кредитног задужења) и Извештај о реализацији евидентираних кредитних послова, свих финансијских кредитних послова и свих финансијских и субординираних кредитних послова са иностранством које су Војвођанска банка а.д. Нови Сад, EFG Eurobank, Raiffeisen banka, Erste banka, Unicredit banka и Banca Intesa регистровале код Народне банке Србије у периоду од 2005-2009. године, у складу с Одлуком о начину, роковима и обрасцима за регистровање и евидентирање кредитних послова са иностранством („Службени лист СРЈ“, бр. 61/99) и Одлуком о начину, роковима и обрасцима за евидентирање кредитних послова са иностранством („Службени гласник РС“, бр. 9/07).

Народна банка Србије одбила је захтев Тражиоца за доставу наведене документације с обзиром на то да је одредбом члана 9. тачка 5) Закона, прописано да орган власти, неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, ако би тиме учинио доступним информацију или документ за који је прописана или службеним актом заснованим на закону, одређено да се чува као државна, службена, пословна или друга тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, а због чијег би одавања, могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом, који претежу над интересом за приступ информацији. Другим речима, одредбом члана 9. тачка 5) Закона обухваћена је, државна, службена, пословна или друга

тајна, која је одређеним актом или прописом, утемељеним на закону, доступна само одређеном кругу лица.

Одредбом члана 46. Закона о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 91/2010 и 14/2015) прописано је да се банкарском тајном сматрају подаци који су познати банци, а односе се на личне податке, финансијско стање и трансакције, као и на власништво или пословне везе клијената те или друге банке, подаци о стању и промету на индивидуалним депозитним рачунима и други подаци до којих банка дође у пословању с клијентима. Из наведене одредбе, иако то није експлицитно речено, несумњиво произлази да се подаци који се односе на појединачна задужења банака сматрају банкарском односно пословном тајном, с тим што их Народна банка Србије сходно члану 49. тог закона, може користити искључиво у сврху, за коју су прибављени и не може их саопштавати трећим лицима, нити тим лицима омогућити да сазнају и користе те податке.

Подаци који су предмет захтева, а који се односе на појединачно задужење банака у иностранству, дакле неспорно представљају тајну у смислу Закона о банкама. Наиме, ови подаци могу да укажу на финансијско стање и трансакције индивидуалних клијената предметних банака, посебно значајнијих, као и на адекватност расположивих средстава на индивидуалним депозитним рачунима клијената тих банака, који су изричito предвиђени као банкарска односно пословна тајна (члан 46. став 1. под 2) и 3) према Закону о банкама, а њихова погрешна интерпретација или злоупотреба у јавности може довести до стварања погрешне слике о правом финансијском стању и пословању банака, а последично, што је и потврђено бројним примерима, и до угрожавања стабилности финансијског система. Управо очување стабилности финансијског система је интерес који у овом конкретном случају претеже над интересом да се омогући приступ тим информацијама. С тим у вези, орган јавне власти основано ускраћује тражени приступ, а ради заштите од озбиљног кршења интереса заснованог на Уставу и закону.

Одавање пословне тајне прописано је одредбом члана 240. Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 – испр., 107/05 – испр., 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14) као кривично дело за које се изриче казна затвора и новчана казна. Наиме, пословном тајном, у складу са истим чланом, сматрају се подаци и документи који су законом, другим прописом или одлуком надлежног органа проглашени пословном тајном чије би одавање проузроковало или би могло да проузрокује штетне последице за предузеће или други субјект привредног пословања.

Истичемо и да је одредбом члана 86а став 1. под 4) Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС), прописано је да се као тајни подаци настали у пословању Народне банке Србије **нарочито одређују подаци који се односе на појединачне податке и показатеље пословања субјекта над којима Народна банка Србије врши контролну, односно надзорну функцију**. С обзиром на то да Народна банка Србије као централна банка врши контролну, односно надзорну функцију над банкама, појединачни подаци и показатељи пословања банака, у овом случају подаци о њиховим кредитним пословима са иностранством – представљају тајне податке.

Наведена одредба члана 86а Закона о Народној банци Србије, утврђена је Законом о изменама и допунама Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 44/2010), који је ступио на снагу шест месеци након ступања на снагу и почетка примене Закона о тајности података („Службени гласник РС“, бр. 104/2009), односно 1. јула 2010. године. На основу очигледног тумачења прелазне одредбе члана 108. Закона о тајности података су, дакле, престале да важе само одредбе одговарајућих других закона које су биле на снази до почетка примене Закона о тајности података,

али не и одредбе других закона које нису у сагласности са Законом о тајности података које ће ступити на снагу након што је Закон о тајности података почeo да се примењујe.

Имајући у виду чињеницу да тражене информације, сходно наведеним законским одредбама, представљају заштићене, тајне податке, који се могу дати искључиво по налогу суда или другог надлежног органа прописаног законом, те да су наведеним законима јасно утврђена права и обавезе Народне банке Србије у поступању са траженим подацима, неспорно је, да је самим тим уређењем законодавац одредио претежни интерес, у овом случају Народне банке Србије, да не омогући приступ траженим информацијама, па је донета одлука као у диспозитиву решења.

Надаље указујемо да Народна банка Србије у складу са Законом о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012 и 139/2014) и Законом о званичној статистици („Службени гласник РС“, бр. 104/09), прикупља конкретне податке о кредитним пословима с иностранством и користи их за обављање својих функција, као и за израду пројекције платног биланса, спољног дуга и међународне инвестиционе позиције. Према Закону о званичној статистици, Народна банка Србије је одговорни производијач званичне статистике. Према том закону начело статистичке поверљивости једно је од основних начела (члан 5. под 9) и подразумева заштиту података који се односе на појединачну статистичку јединицу. Суштина овог начела је, да одговорни производијачи званичне статистике могу користити индивидуалне податке искључиво у статистичке сврхе. То значи да се према Закону о званичној статистици појединачни подаци прикупљени у сврху израде званичне статистике сматрају поверљивим и могу се користити искључиво у статистичке сврхе (члан 45), а Народна банка Србије је, као одговорни производијач званичне статистике, дужна да спречи могућност идентификације правног лица, које доставља те податке (члан 46. став 1). Давање појединачних података у супротности је и са Кодексом праксе европске статистике Eurostata – Генералног директората за статистику Европске уније, који је усвојио и Савет за статистику Републике Србије, на седници одржаној 25. децембра 2010. године.

Иако се тражени подаци односе на период од 2005. године до 2009. године, Народна банка Србије је дужна, да поступа у складу са Законом о званичној статистици, који је на снази, у погледу свих података који су прикупљени у статистичке сврхе, независно од периода на који се односе, односно да их користи искључиво у статистичке сврхе. Такође, напомињемо да је Народна банка Србије и пре ступања на снагу Закона о званичној статистици, а сходно ранијем Закону о статистичким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/2005), била законом овлашћена да спроводи одређена статистичка истраживања у оквиру послова из свог делокруга (чл. 3. ст. 2). Према члану 58. Закона о званичној статистици, и то ставом првим, предвиђено је, да даном ступања на снагу тог закона, престаје да важи Закон о статистичким истраживањима („Службени гласник РС“, бр. 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05) и Закон о систему статистичких истраживања („Службени лист СРЈ“, бр. 80/94 и 28/96), док је ставом другим прописано, да ће се подзаконски акти донесени на основу закона из става 1. тог члана, примењивати до доношења подзаконских аката на основу тог закона ако нису у супротности са тим законом. Према раније важећем Закону о статистичким истраживањима, одређена статистичка истраживања у оквиру послова из свог делокруга, вршила је, као што смо навели Народна банка Србије, док су статистички подаци добијени статистичким истраживањима, били доступни, осим података – који представљају државну, војну, службену или пословну тајну (чл. 5). Поменути закон, у Одељку V- Тајност и заштита одређених статистичких података (чл. 27. и 28.), уредио је тајност података и прописивао да

су подаци прикупљени у складу са тим законом службена тајна и да се не могу појединачно објављивати, нити коме саопштавати.

Полазећи од наведеног Народна банка Србије донела је 2. новембра 2015. године, на основу Закона о тајности података, Закона о Народној банци Србије и Правилника о тајности податка у Народној банци Србије – Одлуку о одређивању степена тајности података насталих у раду организационе јединице у чијој је надлежности прикупљање и обрада статистичких података. Наведеном одлуком прописано је да се подаци који се односе на кредитне односе са иностранством означавају степеном тајности „**ПОВЕРЉИВО**“.

Надаље, предметни захтев не испуњава услов за омогућавање приступа траженим подацима и документима, јер би, достављањем појединачних података и показатеља пословања приватних правних лица која послују с приватним капиталом (изузетих из увида и саопштавања другим лицима) – банке, на које се захтев односи, биле доведене у неповољнији положај на финансијском тржишту у односу на остале банке на истом тржишту. Уколико би Народна банка Србије учинила доступним податке које као централна банка Републике Србије прибавља ради израде пројекције платног биланса и ради утврђивања циљева и задатака монетарне политике, положај тих банака на финансијском тржишту несумњиво би био угрожен, јер би остале банке имале потпуни увид у задужења предметних банака, њихових обавеза, услова задуживања и друго. Услед одавања информација, био би угрожен углед Народне банке Србије, што би отежало обављање њених функција које обавља по закону, а све то би угрозило остваривање њених основних циљева. У конкретном случају, тражени су документи због чијег одавања реално могу наступити тешке правне и економске последице по интересе заштићене законом (**који се штите повериљивошћу**) и чијим би достављањем орган власти, повредио обавезу чувања тајне.

Незаконито достављање тражених података као једну од штетних последица би имало и покретање судских спорова од стране Војвођанске банке а.д. Нови Сад, EFG Eurobank, Raiffeisen banka, Erste banke, UniCredit banke и Banca Intese, против Народне банке Србије, због злоупотребе финансијских података, који су јој дати ради обављања функција прописаних Законом о Народној банци Србије (члан 4.) и у статистичке сврхе. Поред тога, због одавања тајних података и повреде интереса заштићених прописима, достављање повериљивих информација у конкретном случају, довело би до испољавања финансијске недисциплине, што би довело до поремећаја у банкарском систему земље. Наиме, Народна банка Србије као надлежна организација врши своју уставну и законску функцију очувања и јачања стабилности финансијског система и старања о финансијској дисциплини. Због губитка поверења у централну банку, као главну финансијску институцију у једној земљи – друге пословне банке, могле би да одбију да Народној банци Србије достављају финансијске податке и релевантну документацију, што би у крајњој инстанци довело до ланчане реакције и урушавања стабилности финансијског система. Другим речима, давање тражених финансијских информација о Војвођанској банци а.д. Нови Сад, EFG Eurobanci, Raiffeisen banci, Erste banci, UniCredit banci и Banca Intesi, угрозило би пословну репутацију Народне банке Србије, а самим тим проузроковало негативне последице у финансијском сектору и довело до материјалних трошкова у случају покретања судских спорова.

Такође, откривање предметних података допринело би, осим на домаћем тржишту, смањењу кредитibiliteta централне банке и у домену сарадње с другим централним банкама, међународним финансијским институцијама и организацијама и иностраним пословним банкама.

Околност да тражене информације представљају тајне податке, чијим би неовлашћеним одавањем, наступиле тешке правне или друге штетне последице не само за орган власти, већ и финансијски систем у целини и грађане, упућује на закључак, да заштита легитимних интереса претеže над интересом за приступ информацијама. Како би приступ траженим информацијама довео до озбиљне повреде претежнијег интереса и до посредне и непосредне штете која би настала по финансијски систем земље, приступ информацијама не треба дозволити, због чега је захтев Тражиоца одбијен.

Уважавајући значај тражених информација за решавање проблема отплате стамбених кредита великог броја грађана индексираних у швајцарским францима, као и појачани интерес јавности да зна, указујемо да Народна банка Србије податке који представљају тајну може доставити на основу одлуке или по захтеву суда у поступцима који се пред тим судовима воде. Чињеница да се ради о кредитним пословима са иностранством од чије регистрације је протекло скоро десет година, не умањује значај изнетих аргумената против омогућавања да се појединачни подаци учине доступним. Из свега наведеног, произлази да у решавању конкретне правне ствари, не постоји оправдан интерес Тражиоца, да би се упркос заштити од озбиљне повреде наведених претежнијих интереса, омогућио приступ траженим информацијама, па је Народна банка Србије у складу с чињеницом да су испуњени услови прописани одредбом члана 9. тачка 5. Закона, одлучила као у диспозитиву Решења.

Упутство о правном средству:

Против овог решења може се изјавити жалба
Поверенику за информације од јавног значаја
и заштиту података о личности – у року од 15
дана од дана достављања решења.

Г. бр. 3464
21. 4. 2017. године
Београд

